

Ministrstvo za znanost, šolstvo in šport

Direktorat za informacijsko družbo

G. Marjan Turk

Datum: 27.3.2014

Zadeva: Predlog dopolnitve partnerskega sporazuma

Zveza: Objava na spletni strani MGZS, z dne 28. februar 2014

Po pregledu objavljenega osnutka neformalnega Predloga partnerskega sporazuma med Slovenijo in Evropsko komisijo za obdobje 2014-2020, z dne 28. februar 2014 (v nadaljevanju Osnutek Partnerskega sporazuma) ugotavljamo, da je v dokumentu vključenih zgolj 10 namesto 11 tematskih ciljev. V dokumentu ni opredeljen ločen tematski cilj 2: *Povečanje dostopnosti do informacijsko komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti*, kot je to predvideno v dokumentih Evropske komisije. Vsebinsko dokument ne obravnava gradnje širokopasovnih omrežij kot osnovnega gradnika za povečanje dostopnosti do IKT ter osnovo za razvoj in uporabo e-storitev.

Stališče Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij ZIT GZS (nadalje SOEK) je, da predstavlja dostop do informacijsko komunikacijske tehnologije, konkretno širokopasovnih povezav do interneta, temeljni element socialne vključenosti in možnosti za razvoj konkurenčnosti podjetij na globalnem trgu. Brez ustrezne širokopasovne infrastrukture na celotnem področju države bo Slovenija dolgoročno zaostala za ostalimi državami EU, kar bo imelo nepopravljive posledice na njen razvoj in negativen vpliv na BDP.

Vključitev tematskega cilja 2 je zato po našem globokem prepričanju nujna, saj bo le na ta način omogočena dejanska izgradnja širokopasovnih omrežij na ruralu, na t.i. področju belih lis kjer ne obstaja komercialni interes za gradnjo tovrstnih omrežij s strani poslovnih subjektov. Le s spodbujanjem gradnje širokopasovnih omrežij na ruralu s pomočjo sredstev strukturnih skladov ter ostalimi s tem povezanimi ukrepi bo Slovenija lahko dosegla cilje Digitalne agende.

Cilj Digitalne agende kot ene izmed sedmih vodilnih iniciativ strategije Evropa 2020 je poskrbeti, da bo enotni evropski digitalni trg, ki se opira na hitre in ultrahitre internetne povezave ter interoperabilne aplikacije, prinesel trajne gospodarske in družbene koristi. Digitalna agenda določa ključno vlogo IKT pri doseganju ciljev določenih v strategiji Evropa 2020.

V zvezi s širokopasovnim dostopom Digitalna agenda postavlja ambiciozne cilje:

1. Vsi prebivalci EU bodo imeli do leta 2020 možnost širokopasovnega dostopa do interneta s hitrostjo 30 megabitov na sekundo (Mbps),
2. Polovica Evropskih gospodinjstev bo naročena na hitrost 100 Mbps.

Naš predlog je, da Slovenija prevzame cilje Digitalne agende. Preseganje ciljev do leta 2020 ali doseganje ciljev pred tem letom glede na trenutno razvitost in uporabo širokopasovnih omrežij v Sloveniji po našem mnenju ni realno.

Akcije, ki jih predvideva Evropska digitalna agenda za doseganje ciljev Evropa 2020 med drugim vključujejo sprejem ukrepov za lažjanje investicij v širokopasovnost kakor tudi uporabo strukturnih skladov za spodbujanje izgradnje visokohitrosnih omrežij.

Glede na navedeno je naš predlog, da se besedilo Partnerskega sporazuma dopolni tako, da se doda novo podpoglavje: **Tematski cilj 2: Povečanje dostopnosti do informacijsko komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti.**

V nadaljevanju navajamo potrebne utemeljitve za naš predlog.

1.1.1.2. Tematski cilj 2: Povečanje dostopnosti do informacijsko komunikacijskih tehnologij ter njihove uporabe in kakovosti

Tabela: Cilji Slovenije za doseganje ciljev Digitalne agende

Cilji Digitalne agende glede širokopasovnih povezav	Trenutno stanje v Sloveniji	Nacionalni cilj
a) 100 % prebivalcev širokopasovni dostop do interneta s hitrostjo 30 megabitov na sekundo (Mbps) do 2020 b) 50% gospodinjstev naročenih na hitrost 100 Mbps		a) 100 % prebivalcev širokopasovni dostop do interneta s hitrostjo 30 megabitov na sekundo (Mbps) do 2020 b) 50% slovenskih gospodinjstev naročenih na hitrost 100 Mbps

Širokopasovna omrežja, ki omogočajo hitre in ultrahitre internetne povezave so osnova za razvoj informacijske družbe ter tvorijo nujno infrastrukturo za razvoj gospodarstva. Širokopasovna infrastruktura je predpogoj za razvoj in uporabo digitalnih storitev kot je npr. računalništvo v oblaku, e-storitve ter razvoj pametnih mest.

Razpoložljivost širokopasovnih povezav ima pomemben socio-ekonomski vpliv in omogoča razvoj podeželja. Glede na to, da ima Slovenija v mestnih središčih zelo razvita konkurenčna širokopasovna omrežja ukrepi na teh področjih niso potrebni. Zaradi prevladujoče ruralnosti Slovenije pa se soočamo z izredno nizko razpoložljivostjo širokopasovnih povezav na ruralnih in suburbanih področjih. Zaradi izrazito razpršene poseljenosti na teh področjih ni ekonomskega interesa za gradnjo širokopasovnih omrežij saj zaradi nizkega števila uporabnikov ni mogoče ustvariti ekonomije obsega. Zaradi tega dejstva so prebivalci in podjetja na teh področjih v slabšem položaju od teh v mestih.

V okviru TC 2 so bile na podlagi izvedene analize identificirane sledeče ključne potrebe: izgradnja širokopasovnih omrežij na področju belih lis, vzpostavitev ustreznega administrativnega okolja za hitrejše pridobivanje potrebnih dovoljenj za gradnjo širokopasovnih omrežij, izboljšanje koordinacije gradnje širokopasovne infrastrukture z gradnjo ostale infrastrukture, dostop do in uporaba vse javne infrastrukture ter promocija uporabe e-storitev.

SOCIALNO-EKONOMSKI VIDIK

Koristi širokopasovnosti lahko razvrstimo v tri ključne kategorije in sicer ekonomske učinke vključno z rastjo inovacij in produktivnosti podjetij, socialne učinke vključno z boljšo dostopnostjo do storitev in izboljšanjem zdravstvene oskrbe ter okoljske učinke vključno z učinkovitejšo porabo energije.

Izgradnja širokopasovnih omrežij bo imela pozitivne učinke na ustvarjanje novih delovnih mest, gospodarsko rast, zmanjševanje socialne izključenosti. Na podlagi raziskav je bilo ugotovljeno, da podjetja povezana preko spleta dosegajo višjo rast prihodkov in ustvarjajo več delovnih mest kot konkurenca, ki se ne povezuje preko spleta. Izboljšanje dostopnosti do kakovostnih IKT, zlasti v odročnih območjih lahko zagotovi večjo kakovost življenja posameznikov, tako da olajša dostop do storitev, kot je e-zdravje. Izgradnja širokopasovnih omrežij ima neposredne ekonomske učinke in sicer **povečanje uporabe širokopasovnih povezav za 10 % vpliva na dvig BDP za 1-1,5%.**

Izboljšanje dostopnosti do širokopasovnih omrežij z visoko hitrostjo (predvsem do t. i. „omrežij naslednje generacije“), je namenjeno spodbujanju produktivnosti podjetij in posameznikom. S tem bo povečala možnost dela od doma in uporaba storitev e-zdravje ter ostalih e-storitev.

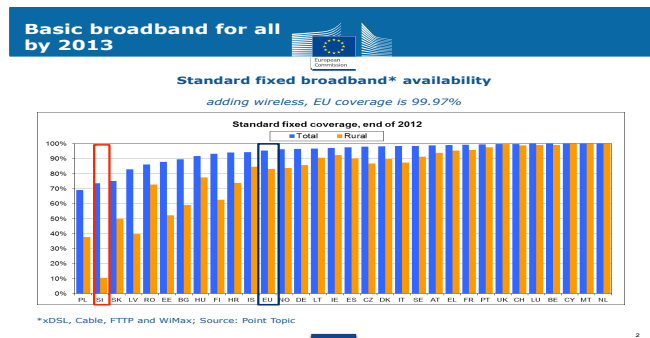
DOSTOPNOST ŠIROKOPASOVNIH POVEZAV

Slovenija je izrazito ruralna država z zelo razpršeno in redko poseljenostjo prebivalstva. Ta njena geografska specifika ob dodatno majhnem številu prebivalstva se odraža v stanju razširjenosti širokopasovnih omrežij. V Sloveniji se tako soočamo s kontradiktornim stanjem, da imamo na eni strani v mestih več paralelnih hitrih in ultrahitrih širokopasovnih omrežij na drugi strani pa je Slovenija zadnja med vsemi državami članicami po dostopnosti do širokopasovnih povezav na ruralu¹. Kot kažejo ti

---

¹ Vir: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/slovenia>

rezultati dejansko na ruralnih področjih zaradi velike razpršenosti prebivalstva ni komercialnega interesa za gradnjo hitrih in ultrahitrih širokopasovnih omrežij. Stroški izgradnje posameznega priključka so tako visoki, da ne omogočajo ekonomije obsega in povratka investicije v razumnem roku.

Model sofinanciranja gradnje širokopasovnih omrežij v preteklem finančnem obdobju ni bil ekonomsko optimalen. Financirana je bila razpršena gradnja širokopasovnih optičnih omrežij na majhnih področjih, kar je povzročilo digitalno ločnico med prebivalci tudi na samem ruralu. V naslednji perspektivi zato predlagamo strateški celostni pristop reševanja problematike, ki bo zasledoval cilj uravnoteženega razvoja širokopasovnosti.

Rešitev za spodbujanje izgradnje širokopasovnih omrežij na teh področjih je pouporaba obstoječe infrastrukture, sofinanciranje stroškov izgradnje in spodbujanje skupne gradnje z ostalimi infrastrukturami kot so npr. vodovod, kanalizacija, elektro omrežje, poleg tega odprava administrativnih ovir ter omogočen dostop in pouporaba vse javne infrastrukture za potrebe gradnje širokopasovnih omrežij.

Predlagamo, da se sofinanciranje gradnje širokopasovnih omrežij osredotoči na odročna in podeželska območja, pri čemer se rešuje problematika zaključenih večji področij (ne zgolj posamezne občine). Potrebno je zagotoviti povezljivost tako zgrajenih širokopasovnih omrežij na hrbtnično omrežje kakor tudi povezljivost z drugimi omrežji.

Na podlagi študije Evropske komisije² je bilo ugotovljeno, da kar do 80 odstotkov stroškov izgradnje optičnih omrežij predstavljajo gradbena dela. V kolikor želimo znižati stroške izgradnje je potrebno sprejeti ukrepe, ki bodo zagotovili učinkovito izvajanje že sprejete zakonodaje, ki predvideva obveznost skupne gradnje in pouporabe ostale infrastrukture. Z namenom nižanja stroškov gradnje je smiselno spodbujati sofinanciranje polaganja optičnih kablov paralelno z gradnjo ostale infrastrukture, kjer pa ta možnost ne obstaja pa je smiselno spodbujanje pouporabe obstoječe telekomunikacijske infrastrukture. Ker že danes obstaja kar nekaj javnih podjetij, ki razpolagajo z optično infrastrukturo (železnice, elektro podjetja, javna razsvetljava, cestna podjetja) je potrebno zagotoviti razpoložljivost te infrastrukture pod razumnimi pogoji tudi operaterjem. Optične povezave zgrajene delno z javnimi sredstvi bodo na voljo operaterjem tako za gradnjo optike do doma kakor tudi v primeru, da to ni ekonomsko upravičeno za gradnjo odprtih baznih postaj. Vsa tako zgrajena omrežja in povezave morajo delovati na principu odprtega dostopa in morajo omogočati

² Vir: <http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-13-287 en.htm>

OSNUTEK

interoperabilnost z obstoječimi omrežji. Za učinkovito koordinacijo in operativno izvedbo predlaganega načina gradnje optičnih omrežij je potrebno vzpostaviti učinkovit sistem, ki bo zagotavljal optimizacijo investicij in preverjal ekonomsko učinkovitost predlaganih rešitev. To vključuje tudi dolgoročno presojo učinka investicije. Cilj sofinanciranja je izgradnja čim večjega števila širokopasovnih priključkov. Temu ustrezen mora biti tudi izbrani način sofinanciranja. V strateško načrtovanje gradnje širokopasovnih omrežij bo vključeno tudi načrtovanje izgradnje po letih.

Dodaten ukrep nižanja stroškov gradnje širokopasovnih omrežij bo zmanjševanje administrativnih ovir pri pridobivanju potrebnih dovoljenja za gradnjo.

POSPEŠEVANJE UPORABE E-STORITEV

Pozitivne učinke izgradnje širokopasovnih omrežij je mogoče doseči zgolj v primeru, če državljani in podjetja IKT tudi dejansko uporabljajo. Slovenija v evropskem merilu še vedno zaostaja pri uporabi interneta. Zato je pomembna vloga države pri promociji možnosti uporabe interneta in uporabe IKT nasploh.

Z ustreznimi ukrepi je potrebno zagotoviti, da podjetja, državljani in javna uprava še naprej izvajajo prehod k inovativni uporabi IKT, kot so elektronsko zagotavljanje zdravstvenih storitev (e-zdravje), postopki v javnem sektorju (e-vlada), storitve malih in srednje velikih podjetij (e-učenje, e-poslovanje itd.), usklajevanje učinkovite uporabe virov v mestnih območjih (pametna mesta) in ohranjanje kulturne dediščine prek digitalizacije. S tem bomo krepili digitalno pismenost, e-učenje, e-vključevanje, e-sposobnost in s tem povezano poslovno sposobnost in znanje.

FINANČNI VIDIK

Glede na velik zaostanek Slovenije za ostalimi državami pri doseganju cilja dostopnosti 30 Mbps za vse in omejenosti razpoložljivih finančnih virov je stališče operaterjev, da je potrebno za doseg cilja uporabiti ekonomsko najracionalnejši način izgradnje širokopasovnih omrežij za izgradnjo čim večjega števila širokopasovnih priključkov.

Po oceni članov SOEK trenutna omrežja v Sloveniji ne omogočajo nadgradnje hitrosti dostopa do interneta 30 Mbps za 260.000 gospodinjstev.

V kolikor upoštevamo pričakovan razvoj tehnologije, nižanje cen opreme, možnost pouporabe obstoječe infrastrukture ter tehnološko nevtralnost (gradnjo fiksnih in mobilnih širokopasovnih omrežij) predvidevamo, da se bo v naslednjih nekaj letih komercialni interes razširil na področje dodatnih 60.000 gospodinjstev.

V naslednjih šestih letih bo po naši oceni potrebno v Sloveniji s pomočjo javnih sredstev zgraditi še najmanj 200.000 širokopasovnih priključkov. V kolikor bo država vzpostavila vse prej navedene potrebne mehanizme, ki bodo omogočali nižanje stroškov granje širokopasovnih omrežij vključno z odpravo administrativnih ovir ter pouporabo obstoječe javne infrastrukture in bo k reševanju problematike pristopila celovito, bi ob dodatnih investicijah zasebnih investorjev (predvsem operaterjev) za doseg ciljev

OSNUTEK

Digitalne agende bilo potrebno alocirati najmanj 200 mio eur javnih sredstev. Ta znesek je bistveno nižji od zneskov, ki so bili v izgradnjo posameznega priključka vloženi v preteklosti vendar po našem mnenju omogočajo celovito rešitev zagotovitve širokopasovega dostopa hitrosti najmanj 30 Mbps vsem prebivalcem Slovenije.

S spoštovanjem,

Pripravila:
Mag. Vesna Prodnik Pepevnik
Po pooblastilu SOEK

Dušan Zupančič
Direktor Združenja za informatiko in telekomunikacije pri GZS

Špela Dekleva
Predsednica Sekcije operaterjev elektronskih komunikacij SOEK pri ZIT, GZS